

M E T O D I K A

instalace pachového ohradníku

Technické podmínky

verze č. 2-2020

Vypracovali: Ing. Vlastimil Nevrkla a Ing. František Frola

2020

Vydal: EKOPLANT, s.r.o.

OBSAH:

1. Úvod
2. Vymezení pojmů
3. Instalace pachového ohradníku
  - 3.1. Lokalizace úseku shluků dopravních nehod
  - 3.2. Vyhodnocení terénu, kde se instaluje pachový ohradník
  - 3.3. Materiálové vybavení
  - 3.4. Postup instalace pachového ohradníku
4. Údržba
  - 4.1. Aktivace
  - 4.2. Oživení
  - 4.3. Kontrola stavu pachového ohradníku
5. Ochranné pomůcky
6. Literatura

1. Úvod

Pro snížení počtu srážek se zvířít na úsecích shluků dopravních nehod se s úspěchem používají pachové ohradníky. Instalují se tam, kde nelze využít oplocení komunikace. Pachové ohradníky je zařízení, jejichž funkčnost je založena na účinné pachové látce, která imituje pach predátora (člověk, medvěd, rys), a tudíž odpuzuje zvíř (vysoká zvíř, černá zvíř, kuna, krtek a další druhy).

Cílem této metodiky je sjednotit postup instalace pachového ohradníku, jeho údržbu tj. aktivaci a oživení tak, aby byl pachový ohradník účinný po celé roční období.

2. Vymezení pojmů

Pachový ohradník – je technické zařízení, které v kombinaci s pachovou látkou odpuzuje zvěř od vstupu na komunikaci a posléze k jejímu přechodu, při instalaci pachového ohradníku je třeba se řídit Zákonem č.17/1992 Sb. o životním prostředí v platném znění.

Shluk dopravních nehod – je úsek komunikace, na kterém dochází ve velkém počtu ke srážkám vozidel se zvěří (biokoridor).

Lokalizace úseku dopravních nehod – provádí se pomocí dat Policie ČR, na základě pozorování pohybu zvěře v honitbě, pomocí mapy www.srazenazver.cz.

Srna-index - je relativní míra vyjadřující celkové škody ze střetů s volně žijícími živočichy k délce silniční sítě v daném území (kraj, okres). Údaj zahrnuje přímé hmotné škody evidované Policií ČR, což jsou nejčastěji škody na vozidlech, ale též další škody u nehod s následky na zdraví a životě spočítané podle [metodiky Centra dopravního výzkumu, v. v. i.](#), data pro výpočet jsou poskytována Policií ČR.

Biodegradabilní nosič pachové látky – je materiál speciálně vyvinutý pro injektáž pachové látky (patent EU a CZ), který má otevřené póry zabezpečující vysoký difuzní koeficient pachové látky a tím i maximální účinnost pachového ohradníku. Nosič je šetrný k životnímu prostředí ve smyslu zákona č.17/1992 o životním prostředí, na vzduchu za daných meteorologických podmínek teploty a vlhkosti je velmi stabilní, není toxický, karcinogenní a neemituje cizorodé látky do životního prostředí.

Koncentrát pachové látky – obsahuje účinnou látku, která imituje pach predátora, čímž odpuzuje zvěř od vstupu na komunikaci.

Aktivace – první injektáž koncentráту pachové látky do nosiče v rámci instalace pachového ohradníku.

Oživení – následná injektáž koncentráту pachové látky do nosiče v období do 3 měsíců od poslední injektáže koncentráту pachové látky.

3. Instalace pachového ohradníku

3.1. Lokalizace úseku shluku dopravních nehod

Před vlastní instalací pachového ohradníku je třeba provést lokalizaci úseku shluku dopravních nehod na základě dat získaných od Policie ČR, nebo z pozorování pohybu zvěře v honitbě, kterou komunikace prochází. Data lze získat i z mapy „Srážky se zvěří“ vydané Centrem dopravního výzkumu v.v.i. www.srazenazver.cz. Pokud je k dispozici navigace GPS je možné provést zaevidování úseku pachového ohradníku pomocí souřadnic X,Y.

3.2. Vyhodnocení terénu, kde se instaluje pachový ohradník

Pokud je provedena lokalizace pachového ohradníku – shluk dopravních nehod, jeho počátek a konec, případně určeny souřadnice X,Y, je třeba vyhodnotit členitost terénu a teprve potom rozhodnout o tom, kudy se pachový ohradník povede. Při instalaci je třeba dodržet následující zásady:

- pachový ohradník neinstalovat vedle komunikace, vždy mimo silniční těleso na hranici s loukou, polem nebo lesem, vždy mimo dosah sekání trávy, kterou provádí správa silnic, pokud silnice vede zářezem terénu, instalaci provádět až na vrcholu svahu,
- pokud silnice sousedí s křovím nebo mokřadem, je třeba pachový ohradník umístit až za tyto prostory,
- pokud přes komunikaci vede most (biokoridor), pachový ohradník se instaluje ke kraji mostu tak, aby mohla zvěř přecházet bez problému přes most na druhou stranu.

3.3. Materiálové vybavení

Kůly – nejčastěji dřevěné, doporučené rozměry 2,5 x 2,5 x 100 cm.

Adaptéry – vloží se do nich nosiče, které jsou chráněny před oplachem dešťové vody, adaptéry se mohou nařezat ze sádkartonových profilů o rozměrech 4,5x3,5x6cm, pokud adaptéry nejsou k dispozici, může se nosič připevnit ke kůlu hřebíkem.

Biodegradabilní nosič BIO10 - o rozměrech 5,5 x 3,5 x 4,5 cm viz kap.2, doposud se používá polyuretanová pěna, která pro tyto účely není vhodná: nespĺňuje ekologické požadavky, neboť její residua, která vznikají při rozkladu jsou toxické, karcinogenní a mutagenní látky, které do životního prostředí nepatří, což je v rozporu se Zákonem č.17/1992 o životním prostředí, §5 a §17.

Konzentrát pachové látky – viz kap. 2.

3.4. Postup instalace pachového ohradníku

- před vlastní instalací je třeba přivrtat adaptér na kůl (pokud se používá adaptér),
- kůly se do země zatlučou palicí nebo zavrtají půdním vrtákem do hloubky 20-30 cm **ve vzdálenosti od sebe cca 10 m** (neměřte, krojujte), kůly s adaptéry se zatlučou čelem ke zvěři ve směru odkud zvěř přichází,
- do adaptérů se zasunou z boku nosiče BIO10, pokud se nepoužívají, připevní se nosič ke kůlu hřebíkem,
- do kostičky nosiče se injektuje koncentrát pachové látky stiskem aplikátoru po dobu cca 1 vteřiny (vpich trubičky do nosiče),
- injektáž koncentrátu pachové látky je třeba dělat zásadně po větru, aby nedošlo ke kontaminaci oděvu pachovou látkou,

- protože pachový ohradník se instaluje na obou stranách komunikace, je třeba stejný postup realizovat i na druhé straně komunikace.

4. Údržba

4.1. Aktivace

Aktivace pachového ohradníku se provádí zároveň s instalací viz odst. 3.4. této metodiky.

4.2. Oživení

Oživení pachového ohradníku se provádí každé 3 měsíce např. každý 3.,6.,9.,12. měsíc, to znamená 4x ročně. V kritickém období zvýšené migrace zvěře tj. květen a říjen je třeba věnovat pachovým ohradníkům zvláštní pozornost a případné oživení provádět častěji.

4.3. Kontrola pachového ohradníku

Kontrolu pachového ohradníku se doporučuje provádět průběžně, aby se předešlo proniknutí zvěře následkem chybějících nosičů ať už z jakýchkoliv důvodů. Účinnost pachového ohradníků je možno zkontrolovat fyzikální metodou olfaktometrií, která stanoví počet pachových jednotek v nosiči za určité období od posledního oživení.

5. Ochranné pomůcky

- brýle nebo štít
- pracovní oděv
- gumové rukavice, nejlépe slabé chirurgické
- pracovní obuv

6. Literatura

1. Zákon č.449/2002 Sb. o myslivosti
2. Zákon č.13/1997 o pozemních komunikacích
3. Zákon č.17/1992 Sb. o životním prostředí
4. Směrnice Správy silnic krajů – Vyjádření k umístování zařízení odpuzující zvěř od vstupu na pozemní komunikace

x x x

Poznámky:

Při vlastním oživování nosičů **nemusíte střídat** naše produkty. Na účinnou pachovou látku **si zvěř nezvykne** oproti tvrzení jiných výrobců, toto tvrzení je možno doložit úspěšnou likvidací afrického moru prasat ve Zlínském kraji, kde byla v praxi ověřena účinnost koncentráту pachové látky proti černé zvěři po dobu 1,5 roku.